

Padurea spanzuratilor, Ion - Liviu Rebreanu

Liviu Rebreanu s-a nascut la 27 noiembrie 1885 in satul Tarlisiua, judetul Bistrita-Nasaud.

Studiile gimnaziale le face in Nasaud, Bistrita, apoi scoala militara in Sopron. Absolva Academia militara "Ludoviceum" din Budapesta si apoi activeaza ca ofiter la Gyula. in 1908 demisioneaza din armata, iar in 1909 ajunge in Bucuresti.

Debuta la revista "Luceafarul" din Sibiu in 1908 cu nuvele, apoi 1909 la revista "Convorbiri critice" in Bucuresti. in 1920 apare romanul "Ion" care este primul mare succes al sau, primind Premiul Academiei Romane. Doi ani mai tarziu apare romanul "Padurea spanzuratilor" care va fi tradus intre anii 1928-1959 in peste zece limbi.

A ocupat diferite functii printre care si cea de director al Teatrului National din Bucuresti.

Se stinge din viata la 1 septembrie 1944 si este inmormantat la cimitirul Bellu in Bucuresti.

Anul 1920 reprezinta momentul crucial al carierei literare a lui L.Rebreanu, una dintre cele mai rasunatoare, desi atat de agitata si dramatica, de care s-a bucurat un prozator roman.O data cu aparitia lui Ion, scriitorul nu numai ca a intrat decisiv in constiinta criticii literare, dar si-a castigat titlul de primul mare romancier modern sau chiar de autor al primului roman romanesc in sensul deplin al cuvantului.

Scriitorul a debutat in 1908 cu schita Codrea (Glasul inimii) in revista Luceafarul iar in 1912 ii apare volumul de nuvele si povestiri "Framantari" la o editura din Orastie, urmat de Golanii (1916), prefatatele Mihail Dragomirescu, Marturisire (1917) si Rafuiala (1919), ultimul incluzand, pe langa bucati mai vechi, si cateva proze scurte necuprinse in cartile anterioare.Tot in 1919 inregistram si naratiunea cu tenta autobiografica (nuvela sau roman) Calvarul. In aceasta perioada, Rebreanu desfasoara si o relativ sustinuta activitate de gazetar in diverse jurnale ale epocii, de cronicar dramatic la "Scena" (1910-1911), Universul literar (1917), Sburatorul (1919-1921) si de traducator.

Sigur este ca cel dintai roman al lui Liviu Rebreanu s-a ridicat intr-adevar, urias, monopolitic, dar nu intr-un peisaj arid, ci pe fondul unei proze ce cuprin-dea cateva realizari majore in nuvela si schite, si o traditie romaneasca onorabila.

Chiar daca Ion nu este un "accident", un miracol in literatura romana, faptul in sine nu scade cu nimic meritele cartii. Din contra, as zice ca valoarea lui iese cu atat mai mult in evidenta cu cat se detaseaza copleditor pe un fundal ce are si el cotele sale.

Dar, pentru ca ne aflam la acest capitol, sa consultam si "dosarul" lui Ion, alta obsesie a perioadei de care ma ocup (1920 - 1967).Despre protagonistul romanului s-au emis opinii si judecati contradictorii, avandu-si, asa cum ne-am obisnuit, formularile exponentiale in caracterizarea lui

Eugen Lovinescu si George Calinescu.
Valeriu Răpeanu - 1966

Drumul creatiei lui Liviu Rebreanu

Evolutia nuvelistului si al romancierului Liviu Rebreanu s-a implinit urmand doua directii divergente, ambele denotand o constiinta estetica iesita din comun. Pe taramul nuvelistici a fost una de asimilare a tuturor datelor epocii, uneori pana la confundarea cu ele si de integrare in atmosfera dominanta pe acest taram. Tot ceea ce se defineste ca tipologie inainte si o data cu el se afla in paginile nuvelilor sale.

Spre deosebire de nuvela, pe taramul romanului L. Rebreanu a fost inasa un refractor fata de epoca sa si chiar de inaintasii lui, carora nici mai tarziu nu le-a recunoscut merite deosebite. Dar acest refuz nu a imbracat forme manifeste, reactii programatice, ci tenace, Rebreanu a pregatit noua era a romanului, creand romanul romanesc modern in laboratorul sau mental, cu o intelegere lucida a tot ceea ce produce de acest gen, nu erau si a tot ceea ce ele trebuiau sa fie. De fapt inainte ca teoria despre romanul romanesc modern sa existe, au existat romanele lui Liviu Rebreanu.

El a creat romanul romanesc modern, intr-un moment in care proza noastra cauta infrigurata alte teritorii ale inspiratiei sale, in speta ale lumii citadine, alte modele de expresie - Proust, Gide. Dar structurile lui morale erau cele caracteris-tice primelor decenii ale secolului : drama taraneasca si asuprirea nationala.

Aceste structuri apar in opera postbelica a lui Liviu Rebreanu, nu ca ele-mente reziduale ci ca amintiri legate de fluxul si refluxul amintirilor, ca intamplatoare reveniri pe ecranul memoriei involuntare, sau ca fantasme ale unui subconstientului ce se zbate sa se elibereze de prezenta lor. Ele reprezinta substanta insasi a operei lui pornita din credinta, cu consecventa urmarita, careia i s-a daruit total, neconditionat, ca acestea sunt problemele fundamentale, majore ale societatii romanesti. Intelegandu-le si conferindu-le dimensiunea tragica, Liviu Rebreanu le transgresa in zona general-umana a permanentelor din aceea a conjuncturii social-politice.

Dar opera lui de tinere, opera publicata cand asuprirea nationala atinsese punctul ei maxim, nu reflecta toate aceasta drama ?

Agitatie nationala a anilor 1900 - 1916 nu include si numele lui Liviu Rebreanu. Abia mai tarziu, in romanul "Padurea Spanzuratilor" el ii va conferi dimensiunea tragica, dusa pana la ultima consecinta, dincolo de care nu se mai poate trece. Aici aflam in fond semnificatia operei lui Liviu Rebreanu in istoria literaturii romane : absentia scrisului sau in valtoarea problematicii nationale din primele doua decenii ale secolului nu a insemnat o retragere din motive conjuncturale, ci si-a avut sorgintea in conceptia sa despre relatia dintre arta si actiune politica, asa cum el a enuntat-o in mod elocvent prin paralela dintre cele doua personalitati ale culturii romanesti, Octavian Goga si Delavrancea.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Am putea spune ca, in mod paradoxal, Liviu Rebreanu e scriitorul care a ramas cel mai sus in structurile mentale ale primilor decenii. Nu in sensul unei inchistari sufletesti si al unei imposibilitati de a evolua. Dimpotriva Liviu Rebreanu a avut capacitatea de a sesiza care sunt structurile fundamentale ale unei vieti nationale, desprinzandu-le din fluxul evenimentelor si proiectandu-le in zonele permanentelor tragice. Cu acel instinct artistic de scriitor exceptional, Liviu Rebreanu nu a dat glas nici revoltei, nici participarii, ci a cautat sa-si inscrie opera in sferele creatiei care sa nu exprime nici un fel de adeziune sau aprehensiune partizana.

Cand Eugen Lovinescu spunea "romanul d-lui Rebreanu reprezinta realizarea integrala a idealului semanatorist " se referea nu la substanta cartii, ci la ceea ce am putea numi "semnele exterioare" ale curentului, pe care si Liviu Rebreanu il socotea drept spiritul literar dominant al inceputului de secol. In articolul lui Eugen Lovinescu, se afla si subtile delimitari ale creatiei lui Rebreanu de semanatorism, cum ar fi "obiectivitatea fundamentala" si faptul ca nu apartinea "literaturii de lupta", ele contrazicand afirmatia initiala. Romanul lui Liviu Rebreanu nu reprezinta "realizarea integrala a idealului semanatorist", ci negarea lui din toate punctele de vedere sau, mai precis, demonstrarea cauzelor pentru care semanatorismul nu a produs adevaratul roman al vietii taranesti. Ceea ce atesta ca cele doua probleme ale inceputului de secol : cea nationala si taraneasca s-au impus ca adevaruri obiective, mai presus de curentele doctrinare dominante, si care nu l-au influentat. Nicolae Iorga, cum insusi a spus, a cautat o rezolvare a "chestiunii taranesti" pe cale culturala iar viata romaneasca, pe cale politica. L. Rebreanu nu a optat nici pentru una, nici pentru alta ; nu a oferit o solutie, o perspectiva.

Nuvelele sale au incununat un drum pe care el mergea odata cu ceilalti, largindu-l necontenit, aflandu-i perspective pe care nici cei mai varstnici, nici cei de-o seama cu el nu le intrevedeau, iar de la un moment dat nu-l puteau insoti pana pe culmile pe care el a ajuns, ducand - asa cum a spus Haurois despre Camus - piatra in varful cel mai inalt al muntelui. Ceea ce s-a intamplat deopotriva si pe taramul romanului.

[Romania literara, an XIX, nr.16, 17, aprilie 1986, p.7]

Dugneanu-Paul : Liviu Rebreanu ("Antologie, prefata si aparat critic Editura Eminescu - 1987 ; 403 pagini.